

PÕHJAMAADE MEISTRIVÕISTLUSED

Taanis, Lokkenis

Galarina võistlusplaanis oli tänavu kaks suurt eesmärki: saada tulemus FEI 160 km võistlusel ja esineda hästi Balti- ja Põhjamaade meistri- võistlustel. 160 km-ga saime suvel Hollandis hakkama, aga teine ülesanne jäi seekord täitmata. Kuid kõigest järgemööda.

Tekst ja fotod
ANNE ROHTLA
Oma Hobu

Võistlus peeti Taanis, täpsemalt riigi põhjaosas, rannikul vastu Põhjamerd. Teadsime, et oma 80 km tuleb seal sõita mööda liivaranda. Ilusa ilmaga on see väga mõnus, aga kui juhtub torm olema, võib merepiir sattuda ka 100 m sisemaa poole.

Teekond Taani ei ole nii pikk, kui meie eelmine sõit Hollandisse, aga pikk ikkagi. Seekordne tiim (**Heigo, Anne ja Hanna Rohtla**) ning Galarina alustasid reisi Paldiskist teisipäeva ennelõunal Via Marega, pool kümme öhtul olime Kappelskäres. Sealt edasi sõitsime Rootsis hästituntud *endurance*-perekonna juurde Uppsala kanti ööbima. Pere-

ema **Gun** on võistelnud juba lugematu arv aastaid, tütar **Gunilla** kuulub praegu Rootsi kestvusratsutamise koondisesse, võistles ka Aachenis, ning pereisa **Bertil** on kõigiti toeks, harrastades isegi veidi ratsutamist. Guni ja Bertili lähematesse plaanidesse kuulub osavõtt Texasest toimuvast viiepäevasest võistlusest, kus iga päev läbitakse hobustel 80 km. Selline vahva pere ei pidanud paljukuks meile öömaja pakkuda.

Kolmapäeval, peale hommikust jalutamist laadisime Galarina jälle treilerisse ning sõit läks risti läbi Rootsi Göteborgi, kust kell neli väljus praam Taani, Fredrikshavni. Praamisõit kestis kolm tundi ja 15 minutit ning sealt edasi sõitsime võistluspaika veel umbes

tunni. Kohale jõudsime täpselt pimedaks. Õnneks olid esimesed inimesed, keda me kohtasime **Olaug Espeli** ja **Ole Carstensenid** – meie head sõbrad Norrast, kellega juba mitmel võistlusel kohtunud oleme. Kodukord sai selgeks, ja kui Galarina boksi puhkama jõudis, juhatasid nad meid elupaika. See oli külalistemaja, kus üsna askeetlikes tingimustes elasid paljud võistlejad Rootsis ja Norrast.

Neljapäeval käisid Heigo ja Galarina koos norrakatega (muuseas ka hilisema võitjaga) mereranda vaatamas ja laineid uudistamas. Ilm oli üsna jube ja vihmane, aga õnneks ennustati võistluspäevaks paremat. Lõuna paiku läks ka sel päeval veidi selgemaks, nii et Galarina sai koplis olla. Õhtul liitus meiega **Andres Tõnissoo**, kellel Taanis veel muudki tegemist oli.

Reedel oli hommikupoolik kuiv, aga alates lõunast sadas jälle korralikult. Selle päeva esimene pool oli meil planeeritud rajaga tutvumiseks. Olime varem kuulnud,

Kriidiga tehtud rajamärgistus.

et taanlastel on omapärane raja märgistamise stiil ja võistlejate rajalt eksimine seetõttu tavaline. Nüüd nägime siis ise. Puude-pöösaste okste külge lintide sidumine on neil kuuldavasti keelatud. Teiba otsas silte ja nooli tarvitavad nad vähe, sest neid võivat hoolimatud möödudajad jalahoopidega saata kuhu iganes. Niisiis seisnes rajamärgistus selles, et teearsel murul oli maas pisi-ke kuhjake kriiti. Otse mineku puhul ühe kaupa, enne ja peale pööret kolm kuhjakest üksteise järel. Ja kui rada

burglanna, kelle mees on sakslane, elavad nad Saksamaal, ja neil oli abiks külla sõitnud eestlanna **Kätlin**, kes Võrumaal ahhal-tekiine kasvatab. Selline kohtumin siis.

Rajakoosolek oli asjalik, aga ka veidi hirmutav. Kirjeldati starti. See pidi toimuma nii, et esimesed kilomeetrid tuleb sõita ATV järel. Rahva seast tuli palve, et ATV sõidaks veidi kiiremini, kui eelmistel aastatel. Siis olevat olnud väga raske hobuseid nii aeglasel traavil hoida, kui ATV välja pakkus. Lubati soov soovile edasi anda.

Start toimus pimedas. Võistlejad olid kui hiigel-suured jaaniussikesed. Ilma otsmikulampideta ei oleks midagi teha olnud. 15 minuti jooksul said kõik võistlejad rajale. Hooldetiimi liikmed arutlesid, kas kell neli hommikul tõusta ja heas tujus olla on normaalne või mitte.

Esimesel etapil rajale hooldama minna ei olnud mõtet. Suur osa ajast oli veel pime ja juua nii jahedas poleks ka keegi tahtnud. Sõitsime kohe esimesse vetpunkt, mis paiknes stardist-finišist ja teistest vetpunktidest erinevas kohas. Mõlemas vetpunkti hooldusalas olid eraldatud platsid kõigi maade võistlejatele. Seadsime

pikalt sirgelt otse läheb, ei olegi midagi maas. Rannas, kahes väljapööramise kohas olid pandud lehvima Taani lipp ja vaid mõnes kohas maha löödud suunavad märgid.

Arvestades, et stardi ajal kell kuus hommikul on veel täiesti pime ja startijaid oli üles antud 38, hakkas meil kõhe. Reedel ei olnud veel sellestki märgistusest eriti palju maha pandud, nii et meie „rajaleidjal“ Andresel oli tükk nuputamist. Ei aidanud ka see, et liikusime alguses koos soomlastega – lootes, et mitu pead on ikka mitu pead. Ühed hakkasid

teiste peale lootma ja vahepeal olime üsna kaotsis. Kaart ei olnud ka ausalt öeldes suurem asi ja hooldetiimi jaoks vajaliku lisakoopia tuli osta.

Reede õhtu läks lahti veterinaarkontroll. Esimene ülevaatus toimus samas maneežis, kuhu olid üles seatud boksid. Mesilastaru tunne oli – sumin ja sebimine, aga kuidagi laabus kõik, Galarina sai numbri 34 ja soovitus enne traaviesitlust hobune soojaks liikuda.

Traav toimus korraliku vihma käes asfaldil nagu Skandinaavias kombeks. Nii loodetakse kõik kahtlased

liikumised ja vead kindlalt üles leida. Loodetud kordetamisest ei tulnud midagi välja, sest kestev vihm oli rohumaa libedaks teinud, kõndisime ja traavisime veidi käekõrval. Hea, et on välja mõeldud vihmatekid!

Traav vihma käes osutus otsustavaks kolmele hobusele, kelle liikumises leiti vigu. Hiljem rajakoosolekul öeldi küll, et on tehtud viga ja neid kolme hobust oodatakse hommikul kl 5.30 kordusülevaatusel. Minu teada ei läinud neist siiski keegi teele. Üks õnnetest oli ahhal-tekiin Galarina kõrvalboksis. Tema sõitja oli luksem-

kõik mugavalt valmis.

Kõigepealt saabus kaks võistlejat ja siis oli tükk tühja maad, enne kui põhigrupp tulema hakkas. Hiljem selgus, et nad olid rajalt eksinud ja umbes kolm kilomeetrit lisaks teinud.

Heigo ja Galarina olid reipad ja rõõmsad. Õige pea liikusime vetkontrolli. Seal tabas meid aga ehmatuse. Veteraar avastas, et Galarina kabja alla oli kinni jäänud puidutükk. Heigol oli meele küll, et nad olid mingist hakepuiduga kaetud rajast üle sõitnud. Kahjuks oli puidutükk tihkelt kabja all olles nii palju pahandust teinud, et peale selle eemaldamist tekkis Galarinal longe. Nii jäi meil võistluse pikkuseks vaid 20 km. Meel oli muidugi mõru, kuigi ainsaks lohutuseks see, et me ise midagi rumalalt ega valesti ei teinud. Lihtsalt suur ebaõnn.

Kui Galarina maha jalutatud ja koplisse puhkama viidud, saime ise rahulikult võistlust jälgima minna. Rand oli ikka vägev küll. Meil oli väga kahju, et Gala-

rinast mere taustal pilte ei saanud teha. Hiljem ütlesid teised ratsutajad, et algul oli rand mõnus – hea pinnas ja puha, aga mida edasi, seda tüütumaks läks ja lõpuks oli sellest täiesti villand. Päeva peale läks tuul tugevamaks, nii et viimastel rannaetappidel oli juba liiv tuiskav.

Võistlust juhtis alates teisest ringist Norra võistleja **Mirjam Kongevold** hobusel **Ferrari**. Finišisse jõudes oli tema edumaa suur ja vetkontrollist pääses ta edukalt läbi. Keskmise kiirus 18,21.

Järgnesid kaks Rootsi võistlejat **Liza Sundberg Kristallil** ja **Jessica Holmberg Ztefanil**, keskmise kiirusega 17,83. Rootslased said meeskondliku võidu. Lõpuni jõudjaid oli kokku 12. Põrujaid oli palju, nii mõnelgi jäi puudu õnnest, aga oli ka „ülesõitmist“. Hea pinnase tõttu olid kiirused suured ja kui hobune sellega harjunud polnud, tuli ka väsimus. Hiljem olid arstid arvanud, et

oma osa oli tuulel, mis hobuseid märkamatuult kuivatas.

Saime teistelt omataoliselt õnnetutelt erinevaid lugusid kuulda, miks kellelgi kehvasti läks: üht hobust oli tagajalgade vahelt hammustanud mingi putukas, nii et tekkis paistetuse ja longe; ühe hobuse sadulavöö oli lohakalt kinni tõmmatud, nii et nahk jäi volti – valu ja longe; üks hobune liikus omaniku meelest normaalselt, arstide arvates oli traav ebakorrektselt – ei pääsenud võistlusele; üks hobune on ühest silmast pime, ning hoiab end seetõttu veidi viltu, omanik ütles, et 50% võistlustest õnnestub, pooltel tekib kangus ja traav loetakse mittesobivaks.

Kojusõit ei kulgenud meil ka eriti kergelt. Galarina ei olnud end ju väsinuks võistelnud ja treileris tuli pikk tee sõita. Lisaks saime Taani-Rootsi praamilt maha tund aega hiljem, kui sõiduplaan lubas. Siis ootas meid kiirteel pooleteisetunnine

ummik, mille tekitas liiklusõnnetus. Nii kuivas kokku aeg, mille olime planeerinud Galarina puhkuseks.

Olime mõelnud ta mõnes sobivas kohas maha võtta, jalutada ja rohtu süüa lasta. Selle asemel tuli kiirelt põhja poole liikuda, et mitte kodupraamist maha jääda. Igatahes lõppes meie kannatuste jada sellega, et suure kolnaga laevale sõites tegi Galarina jõulise hüppe. Ja kui me enne kajutisse minekut teda üle vaatama ja talle juua pakkuma läksime, seisis ta värisedes tagumistel jalgadel treileri esimene pulk kaenlaaukude all. Ei jäänud muud üle, kui mõtleme Heigoga end parun **Münhauseniks** ja **Pipiks** ning tõstsime koos pulgaga ka Galarina maha. Õnneks oli ta ise mõistev ja püüdis kaasa aidata, mitte ei läinud sõgedaks. Kui jalad maha said, puristas pikalt ja põhjalikult ning hakkas kohe heina sööma. Krõmpsutamise oli sel hetkel üks ütlema-

ta armas heli!

Esialgseid vigastusi ei paistnud rohkem, kui kriimustus esijalgade vahel. Olime treileri piirdepulga otsa ära murdnud, nii sai Galarina rohkesti lisaruumi ja vabadust.

Kui Ruilasse kodutalli jõudsimel ja Galarina väärilt oma sõprade juurde koplisse sammus, oli küll

suur rõõm, et elusa ja terve hobusega koju jõudsimel. Ebaõnnestumine võistlusel oli kusagile kaugemale tahaplaanile jäänud ja oma tähtsuse minetanud. Kuigi tegelikult pidid just Põhjamaade meistrivõistlused selle hooaja kõige tähtsamad võistlused olema.

Eesti 2007. aasta kestvusratsutamise edetabel

I	Kalli Kalbre (Niitvälja RSK), Baltimor	93 punkti
II	Erle Oja (LMRK), Fiasko	57 punkti
III	Virge Laur (RSK Parkuur), Filly-Bella	57 punkti
4.	Britt Truuts (LMRK), Adidas	54 punkti
5.	Maris Suuster (RSK Parkuur), Arabel	46 punkti

FEI edetabelis on Heigo Rohtla 2007. aastal 93 punktiga 779. kohal. Kombinatsioonis ratsutaja / hobune on Heigo ja Galarina edetabelikoht 914.

Europa meistrivõistlused Portugalis

2007. aasta Euroopa meistrivõistlustel Portugalis oli edukaim riik Prantsusmaa. Lahtiste meistrivõistluste võitjaks tuli Araabia Ühendemiraatide võistleja **Mubarak Khalifa Al Shafya** 11-aastaselt ruunal **Zakah Zahara**. Temast minut hiljem saabub finišisse uus Euroopa meister **Jean Phillipe Frances** hobusel **Hanaba Du Bois**.

Prantsusmaale läks ka meeskondlik võit. Prantsuse meeskond sõitis Portugali juba augustis, aklimatiseerus ning valmistus võistluseks 200 km kaugusel võistluspaigast, samasugustes tingimustes.

Huvitava rekordiga sai hakkama Hispaania abielupaar **Jaume Puntí Dachs** ja **Maria Alvarez Ponton**, kes mõlemad poodiumile pääsesid.

88 startijast jõudsid tulemuseni 36 võistlejat. 40 % on meistrivõistluste taseme puhul keskmine arv.

Võistluspäev oli prantslaste sõnul väga palav ja niiske, temperatuur tõusis üle 30 kraadi. Rada oli raske. Pinnas vaheldus sagedasti, oli väga kiiret rada ja samas väga pehmet. Tingimused olid muutuvad ja ratsutajad pidid taktikat nende järgi kohandama.

Põhjamaadest võistlejaid Portugali ei sõitnud, kuigi suve alguses oli nii Taanis kui Rootsis optimistlikke huvitatuid. Hiljem leidsid kõik, et sõit võistluspaika tuleks liiga pikk ja tingimused oleksid põhjamaades harjutanud hobustele edu saavutamiseks liialt erinevad.

Hull lugu Ameerikas

The Great Santa Fe Trail Horse Race – võidusõit, mida osalised nimetavad sõiduks. Alustajaid oli 60 ratsutajat ja 160 hobust, pooled neist jõudsid finišisse. Raja pikkuseks 515 miili. Vaid kaks ratsutajat läbisid selle maa hobust vahetamata. Ratsutajad olid sadulas 9-12 tundi päevas kolm päeva järjest, siis puhkasid päeva ja jätkasid jälle kolm päeva. Võitja sai auhinnaks vööpandla ja õiguse uhke olla. Rahalisi auhindu ei olnud.

Sel aastal lõppes võistlus õnnelt. Kaks hobust said üheksandal päeval peale lõpujoone ületamist autolt löögi ja surid. Mõlemad ratsanikud said vigastada. AERC president **Mike Maul** ütles, et sellist õnnetust ei ole nende võistluse 35-aastase ajaloo jooksul juhtunud. Asjalugu uuritakse täpsemalt, kuid pealtnägijate sõnul toimus õnnetus seetõttu, et finišijoon oli autoteele liiga lähedal. Korraldajate sõnul ei saanud ratsanikud oma hobuseid peale finišivõitlust pidama.

Kokkupõrke sooritanud auto roolis oli enam kui 70-aastane proua.